

Sygn. akt I C 1916/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Dorota Toczyłowska
Protokolant:	Katarzyna Waško-Białas

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2015r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa U. O. prowadzącej działalność pod nazwą (...) U. O.

przeciwko B. Centrum Onkologii im, M. C. w B. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego B. Centrum Onkologii im. M. C. w B. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w B. na rzecz powódki U. O. prowadzącej działalność pod nazwą (...) U. O. kwotę 178.510,39 (sto siedemdziesiąt tysięcy pięćset dziesięć 39/100) złotych z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym do dnia 22 grudnia 2014 roku, zaś od dnia 23 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty w wysokości 8% w stosunku rocznym od kwot:

50.086,66 złotych od dnia 10 maja 2014 roku do dnia zapłaty

128.423,73 złote od dnia 4 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 11 882 złote tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.959 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego

UZASADNIENIE

Powódka U. O., prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) U. O. z siedzibą w B. w pozwie skierowanym przeciwko B. Centrum Onkologii im. M. C. w B. SP ZOZ w B., zmodyfikowanym następnie pismem z dnia 13 października 2014r., wносиła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 253.112,92 (dwieście pięćdziesiąt trzy tysiące sto dwanaście, 92/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami: od kwoty 50.086,66 zł od dnia 11.05.2014r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 203.026,26 zł od dnia 15.05.2014r. do dnia zapłaty. Ponadto wносиła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (k.5-23, 185, 322-324).

W uzasadnieniu wskazała, że żądane pozwem kwoty stanowią należne jej wynagrodzenie z tytułu robót budowlanych realizowanych na podstawie umów łączących ją z (...) S.A. w B. w przedmiocie rozbudowy (...) Centrum (...) – C. w B. w ramach zadania pod nazwą: „Realizacja robót budowlanych wielobranżowych związanych z adaptacją zespołu budynków położonych w B. przy ul. (...) na potrzeby B. Centrum Onkologii im. M. S. – C.”.

W dniu 02 kwietnia 2013r. zawarła z (...) S.A. – generalnym wykonawcą, umowę nr (...) na wykonanie robót obejmujących kompleksowe wykonanie elewacji budynków wraz z innymi robotami szczegółowo wyspecyfikowanymi w § 1 umowy na potrzeby adaptacji zespołu budynków szpitalnych dla pozwanego, który był investorem budowy. Strony ustaliły, że wynagrodzenie powódki będzie wyliczone na podstawie obmiaru podwykonawczego na podstawie cen jednostkowych określonych w § 3 ust. 1 umowy. W trakcie realizacji umowy, z uwagi na konieczność wykonania robót dodatkowych, w drodze stosownych aneksów rozszerzono zakres robót ustalając jednocześnie stawki wynagrodzenia za ich wykonanie. W miarę postępu prac, zgodnie z postanowieniami umowy, powódka wystawiała generalnemu wykonawcy faktury VAT wraz z zaakceptowanymi protokołami zaawansowania robót i protokołami czystości (łącznie osiem faktur). Zgodnie z § 5 pkt 17 załącznika nr 1 do umowy, (...) S.A. potrącał z każdej faktury 2% wartości netto robót wykonanych w danym okresie rozliczeniowym na pokrycie tzw. kosztów ogólnych budowy. Ponadto, zgodnie z § 11 ust. 1 załącznika nr 1, zatrzymywał 10% ich wartości brutto tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Powódka podniosła, iż zgodnie z § 11 ust. 3 pkt 1 i 2 załącznika nr 1, zwrot 50% zatrzymanej kwoty miał nastąpić po podpisaniu protokołu odbioru końcowego całości inwestycji przez pozwanego w terminie 30 dni od daty pisemnego zgłoszenia Wykonawcy złożonego po odbiorze inwestycji, zaś kolejne 50% po upływie terminu gwarancji i rękojmi. Po odjęciu od kwot do zapłaty zatrzymanych kaucji oraz dokonaniu potrąceń kosztów budowy, dokonano zapłaty na rzecz powódki za (...), (...), (...), (...), (...). Cztery z w/w faktur opłacił (...) S.A., ostatnią zaś uregulował pozwany bezpośrednio. Dnia 29.04.2014r. strony umowy podpisały protokół końcowego odbioru zakresu robót, na podstawie którego Generalny Wykonawca zaakceptował prace zrealizowane przez powódkę. Wtedy też powódka wystąpiła o zwrot 50% kaucji zatrzymanych jako zabezpieczenie należytego wykonania umowy ze wszystkich ośmiu faktur. W związku z postanowieniem Sądu Rejonowego w Białymstoku XII Wydziału Gospodarczego z dnia 14.05.2014r. o ogłoszeniu upadłości Generalnego Wykonawcy obejmującej likwidację majątku, z tą datą wszystkie wierzytelności stały się wymagalne. Na dzień wystąpienia z powództwem, nieopłacone pozostawały trzy faktury: (...) z terminem płatności na dzień 10.05.2014r., a także (...) i (...) z terminami płatności na dzień 04.06.2014r., które należało pomniejszyć o 2% kosztów ogólnych budowy oraz 10% kaucji gwarancyjnej.

W dniu 14.11.2013r., na podstawie umowy nr (...) Generalny Wykonawca powierzył powódce wykonanie kolejnych prac, wymienionych w § 1 umowy, obejmujących kompleksowe wykonanie pokrycia dachowego budynku nr (...) oraz korytarza stalowego obejścia brudnego piętra 3 budynku nr (...), naprawę i zakończenie wykonywania pokrycia płytami (...) korytarza stalowego nr 15. Wysokość wynagrodzenia powódki ustalona została w łącznej kwocie 140.000,00 zł netto, w tym 110.000,00 zł netto za wykonanie pokrycia dachowego. W trakcie realizacji robót, aneksem nr (...) z dnia 30.12.2013r. strony ustaliły termin zakończenia prac na dzień 30.06.2014r. Rozliczenie miało następować w oparciu o faktury częściowe przy założeniu, że mogły być wystawiane nie częściej niż 1 raz w miesiącu i do chwili osiągnięcia 90% zaawansowania prac w poszczególnych pozycjach protokołu robót. W ramach umowy powódka wystawiła dwie faktury VAT wraz z zaakceptowanymi protokołami zaawansowania robót i protokołami czystości. Zgodnie z § 5 pkt 17 załącznika nr 1 do umowy, (...) S.A. potrącał z każdej faktury 2% wartości netto robót wykonanych w danym okresie rozliczeniowym na pokrycie tzw. kosztów ogólnych budowy. Ponadto, zgodnie z § 11 ust. 1 załącznika nr 1, zatrzymywał 10% ich wartości brutto tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Powódka podniosła, iż zgodnie z § 11 ust. 3 pkt 1 i 2 załącznika nr 1, zwrot 50% zatrzymanej kwoty miał nastąpić po podpisaniu protokołu odbioru końcowego całości inwestycji przez pozwanego w terminie 30 dni od daty pisemnego zgłoszenia Wykonawcy złożonego po odbiorze inwestycji, zaś kolejne 50% po upływie terminu gwarancji i rękojmi. Opłacona została wyłącznie faktura (...). W związku z postanowieniem Sądu Rejonowego w Białymstoku XII Wydziału Gospodarczego z dnia 14.05.2014r. o ogłoszeniu upadłości Generalnego Wykonawcy obejmującej likwidację majątku, z tą datą wszystkie wierzytelności stały się wymagalne. Na dzień wystąpienia z powództwem, nieuregulowana pozostawała faktura (...)

z terminem płatności na dzień 04.06.2014r. którą należało pomniejszyć o 2% kosztów ogólnych budowy oraz 10% kaucji gwarancyjnej.

Żądanie zapłaty od pozwanego powódka opiera na solidarnej odpowiedzialności generalnego wykonawcy oraz inwestora, ugruntowanej treścią przepisu art. 647¹ § 5 kc. (...) S.A. z w dniu 22.05.2013r. zgłosił inwestorowi powódkę jako podwykonawcę robót budowlanych. Pozwany posiadał pełną wiedzę co do udziału powódki w realizacji robót wynikających z obu umów oraz prac dodatkowych zleczanych na podstawie kolejnych aneksów. Akceptował podwykonawstwo powódki w zleconej inwestycji, znał zakres i wartość robót jej powierzonych. Nie zgłosił sprzeciwu co do zawarcia umowy nr (...), natomiast zgłoszenia w zakresie dotyczącym Aneksu nr (...) i umowy nr (...) pomiędzy firmą (...) a (...) S.A. spotkały się z odmową uzyskania zgody na ich zawarcie pomimo wykonywana prac zgodnie z ich zapisami. Zdaniem powódki, powyższa odmowa nie ma znaczenia dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanego, albowiem zaakceptował on faktyczną realizację robót z niej wynikających. Wierzytelności powódki wynikają z dwóch umów o roboty budowlane zawartych pomiędzy powódką a (...) S.A.: umowy nr (...) z dnia 02.04.2013r. oraz nr (...) z dnia 14.11.2013r. Powódka podniosła również, iż powyższa zasada solidarności dotyczy również wierzytelności powódki, które stały się wymagalne wobec (...) S.A. na skutek ogłoszenia upadłości tej spółki, w szczególności kaucji gwarancyjnych zatrzymanych na 5-letni okres gwarancji i rękojmi w łącznej kwocie 35.686,15 zł z obu umów, która stanowi część wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania robót budowlanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 20 października 2014r. wydanym w sprawie I Nc 88/14 Sąd Okręgowy w Białymstoku uwzględnił roszczenie powódki w całości, zasądził także od pozwanego na jej rzecz kwotę 3.164 zł tytułem zwrotu części opłaty sądowej oraz kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (k.187, 192).

Pozwany B. Centrum Onkologii im. M. C. w B. SP ZOZ w B. wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości (k.197-203).

W pierwszej kolejności wnosił o oddalenie powództwa wskazując na uchybienia formalne pozwu, który był niekompletny – nie zawierał wszystkich stron i był niepodpisany przez pełnomocnika strony powodowej. W dalszej zaś, wnosił o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że w dniu 25 kwietnia 2014r. odstąpił od umowy zawartej w dniu 12 października 2011r. pomiędzy pozwanym a firmą (...) S.A. Przyczyną było zaprzestanie wykonywania jakichkolwiek prac na placu budowy. Pozwany podnosił, że wzywał Generalnego Wykonawcę do wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za zakończenie procesu budowy i odbioru robót, jednakże bezskutecznie. Zdaniem pozwanego, powódka nie wykonała zleconych jej prac, które zostały odebrane przez (...) S.A., zgodnie z postanowieniami umowy nr (...). Ponadto, w dniu 14.03.2013r. generalny wykonawca wystąpił do pozwanego z wnioskiem o akceptację postanowień aneksu nr (...) do umowy i takiej zgody nie otrzymał, wobec czego w zakresie zmiany umowy wynikającej z w/w aneksu nie istnieje odpowiedzialność solidarna inwestora, a roszczenia powódki są bezzasadne. Pozwany przyznał, że w trakcie wykonywania prac, wynagrodzenie powódki było rozliczane sukcesywnie. Nie mniej jednak, żądana przez powódkę kwota nie może zostać zaakceptowana. Wskazywane w pozwie faktury VAT nr (...) nie mogły zostać opłacone przez pozwanego, albowiem brak było wymaganej zgody na zawarcie aneksu nr (...), a które to faktury wystawione zostały za prace wykonane zgodnie z jego zapisami. Nieuprawnionym jest również żądanie zapłaty kwoty 6.920,23 zł z umowy nr (...). Generalny wykonawca pismem z dnia 19.03.2014r. powiadomił pozwanego, że w dniu 14.11.2013r. zawarł z powódką w/w umowę. Pozwany odmówił akceptacji umowy i wskazał na bardzo długi okres opóźnienia w zgłoszeniach podwykonawcy. Powołując się na przepis art. 91 prawa upadłościowego i naprawczego, zgodnie z którym zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości, podniósł, że powódka domaga się zapłacenia kwot stanowiących zabezpieczenie gwarancyjne w sposób nieuprawniony. Żądaniem pozwu objęte zostały kwoty tzw. kaucji gwarancyjnych zatrzymanych przez pozwanego oraz generalnego wykonawcę, zgodnie z porozumieniami kaucyjnymi przewidzianymi łączącą umową podwykonawcę z podmiotem zamawiającym, a więc (...) S.A. Powyższa regulacja nie ma więc zastosowania do wierzytelności upadłego przysługujących mu wobec innych

podmiotów i obejmuje jedynie zobowiązania upadłego, które mogą być zgłoszone przez wierzyciela do masy upadłości. Końcowo zaś pozwany przyznał, że ponosi odpowiedzialność solidarną z generalnym wykonawcą, zgodnie z art. 647¹ § 1 kc. W wyniku wyrażenia zgody inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą powstaje jego odpowiedzialność o zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy. Nie odpowiada on jednak za zwrot kaucji gwarancyjnej, ponieważ roszczenie o zwrot kaucji nie stało się wymagalne.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 12 października 2011r. (...) S.A. w B. jako wykonawca zawarł z pozwanym – B. Centrum Onkologii im M. S. – C. w B. SP ZOZ w B. jako inwestorem umowę o roboty budowlane o nr (...). Zgodnie z § 5 ust. 2 i 3 umowy, do zawarcia umowy z podwykonawcą wymagana była zgoda Zamawiającego, o której mowa w art. 647¹ § 2 kc, dodatkowo zaś w piśmie wskazującym ewentualnych podwykonawców skierowanym do Zamawiającego z wnioskiem o akceptację, Wykonawca miał określić zakres robót wykonywanych przez podwykonawców oraz wielkość należnego im wynagrodzenia z tytułu wykonywanych robót. W przypadku natomiast niewykonania robót zgodnie z warunkami umowy (§ 17), zaniechania realizacji kontraktu bądź przerwania robót przez okres dłuższy niż dwa tygodnie oraz niedotrzymania terminowości, Zamawiający miał prawo odstąpić od umowy po uprzednim bezskutecznym wezwaniu Wykonawcy do usunięcia przyczyn i wyznaczeniu mu w tym celu dodatkowego terminu (k.208-216).

W dniu 02 kwietnia 2013r. (...) S.A. w B. jako zamawiający zawarł z powódką (...) U. O. z siedzibą w B. jako wykonawcą umowę nr (...), w ramach realizacji zadania pod nazwą: „Realizacja robót budowlanych wielobranżowych związanych z adaptacją zespołu budynków położonych w B. przy ul. (...) na potrzeby B. Centrum Onkologii im. M. S. – C.”, na kompleksowe wykonanie elewacji płn-wsch. w osi A-E bud 14 i płn-zach. w osiach 7-13 bud 15 wraz z montażem parapetów aluminiowych gr2mm, obróbek blacharskich, ogniomórków, rynien i wpustów dachowych wraz z systemami mocującymi. Strony ustaliły termin rozpoczęcia prac na dzień jej podpisania, natomiast zakończenia na 14.06.2013r. Wynagrodzenie określono na kwotę szacowaną na około 135.900 zł netto, przy czym wykonawca zobowiązał się do wystawiania jednej faktury w miesiącu, której wysokość uzależniona była od postępu prac. Okres gwarancji i rękojmi dla wszystkich wykonanych prac, zamontowanych urządzeń oraz wbudowanych materiałów wynosi 60 miesięcy plus 30 dni liczonych od dnia podpisania bezusterkowego protokołu odbioru końcowego całości inwestycji przez Inwestora. Zgodnie z § 8 integralną część umowy stanowił m.in. Załącznik nr 1 – Standardowe warunki dla wykonawców (k.28-30).

Zgodnie z § 11 ust. 1 Standardowych warunków dla wykonawców, (...) S.A. jest uprawniony do dokonywania zatrzymań zabezpieczenia w wysokości 10% wartości umownej brutto z tytułu gwarancji należytego wykonania umowy, a po jej wykonaniu na okres rękojmi i gwarancji, od uznanych sum wynikających z faktur częściowych. Zabezpieczenie to będzie zatrzymane z każdej faktury Wykonawcy za wykonane roboty wystawionej na Zamawiającego. W myśl zapisu z ust. 3 pkt 1 i 2 w/w §, 50% kwoty zwrócone będzie po bezusterkowym podpisaniu protokołu odbioru końcowego całości inwestycji przez Inwestora w terminie 30 dni od pisemnego zgłoszenia Wykonawcy, złożonego po odbiorze inwestycji przez Inwestora. Kolejne 50% kwoty zabezpieczenia zostanie zwrócone po upływie zastrzeżonego w umowie terminu rękojmi i gwarancji (k.31-38).

Aneksami o nr (...) do umowy (...) strony zmieniały dotychczasowe postanowienia umowne w części dotyczącej przedmiotu (rozszerzony zakres prac powódki), wydłużonego terminu zakończenia robót oraz odpowiednio modyfikowano wynagrodzenie (k.44-46, 48-51, 53-54, 56-58). Aneksem Nr (...) powódka zobowiązana została do doprowadzenia do pionowości ścian bud 14 i 15 przez podklejenie wełną mineralną oraz wykonaniu obudowy wykusza zgodnie z detalem z dnia 14.03.2014r.

W ramach umowy nr (...), po uprzednim każdorazowym sporządzeniu protokołów zaawansowania robót przez kierownika budowy i kierownika kontraktu, powódka wystawiła firmie (...) S.A. łącznie osiem faktur VAT: (...) z dnia 30.06.2013 na kwotę 45.422,06 zł; (...) z dnia 31.07.2013r. na kwotę 84.032,37 zł; (...) z dnia 31.08.2013 na kwotę 123.068,88 zł; (...) z dnia 31.12.2013 na kwotę 135.783,51 zł, (...) z dnia 28.02.2014 na kwotę 85.663,35 zł; (...) z dnia 31.03.2014 na kwotę 56.916,66 zł; (...) z dnia 24.04.2014 na kwotę 119.146,32 zł; (...) z dnia

29.04.2014 na kwotę 26.789,72 zł, z których generalny wykonawca miał zatrzymywać 10% wartości umownej brutto tytułem zabezpieczenia oraz koszty ogólne budowy na poziomie 2% (k.59-88). Faktury (...) zostały opłacone przez (...) S.A., płatności faktury (...) dokonał bezpośrednio na rzecz powódki pozwany. Powódka składała generalnemu wykonawcy stosowne oświadczenia o sukcesywnym zaspokajaniu należności wynikających z zawartej umowy, zgodnie z wykonanymi pracami budowlanymi, na bieżąco (k.145-150). Dnia 29.04.2014r. podpisany został protokół odbioru końcowego zakresu robót objętych umową nr (...), sporządzony w oparciu o obmiar powykonawczy, przy udziale powódki oraz (...) S.A. (k.92-97).

W dniu 14 listopada 2013r. (...) S.A. jako zamawiający zawarł z powódką jako wykonawcą kolejną umowę, o nr (...), w ramach realizacji tożsamego z dotychczasowym zadania, na kompleksowe wykonanie pokrycia dachowego bud nr (...) oraz korytarza stalowego obejścia brudnego piętra 3 bud nr (...), naprawy i zakończenia wykonywania pokrycia płytami OSB korytarza stalowego bud nr 15. Strony ustaliły dzień rozpoczęcia prac na 18.11.2013r., natomiast zakończenia na 30.12.2013r. Wynagrodzenie określono na kwotę 172.200 zł brutto, a wykonawca zobowiązał się do wystawiania jednej faktury w miesiącu, której wysokość uzależniona była od postępu prac. Okres gwarancji i rękojmi dla wszystkich wykonanych prac, zamontowanych urządzeń oraz wbudowanych materiałów wynosi 60 miesięcy plus 30 dni liczonych od dnia podpisania bezusterkowego protokołu odbioru końcowego całości inwestycji przez Inwestora. Zgodnie z § 8 integralną część umowy stanowił m.in. Załącznik nr 1 – Standardowe warunki dla wykonawców (k.104-106).

Analogicznie, jak przy zapisach dotyczących pierwszej umowy pomiędzy stronami, zgodnie z § 11 ust. 1 Standardowych warunków dla wykonawców, (...) S.A. jest uprawniony do dokonywania zatrzymań zabezpieczenia w wysokości 10% wartości umownej brutto z tytułu gwarancji należytego wykonania umowy, a po jej wykonaniu na okres rękojmi i gwarancji, od uznanych sum wynikających z faktur częściowych. Zabezpieczenie to będzie zatrzymane z każdej faktury Wykonawcy za wykonane roboty wystawionej na Zamawiającego. W myśl zapisu z ust. 3 pkt 1 i 2 w/w §, 50% kwoty zwrócone będzie po bezusterkowym podpisaniu protokołu odbioru końcowego całości inwestycji przez Inwestora w terminie 30 dni od pisemnego zgłoszenia Wykonawcy, złożonego po odbiorze inwestycji przez Inwestora. Kolejne 50% kwoty zabezpieczenia zostanie zwrócone po upływie zastrzeżonego w umowie terminu rękojmi i gwarancji (k.107-114). Strony modyfikowały powyższą umowę w ten sposób, że aneksem nr (...) zmieniono termin zakończenia robót (k.123-124).

W ramach umowy nr (...), po sporządzeniu protokołów zaawansowania robót przez kierownika budowy i kierownika kontraktu, powódka wystawiła firmie (...) S.A. dwie faktury VAT: (...) z dnia 31.12.2013 na kwotę 33.210,00 zł oraz (...) z dnia 29.04.2014 na kwotę 3.690 zł, z których generalny wykonawca miał zatrzymywać 10% wartości umownej brutto tytułem zabezpieczenia oraz koszty ogólne budowy na poziomie 2% (k.125-135). Zgodnie z przedłożonym do akt sprawy oświadczeniem powódki, otrzymała ona wynagrodzenie za wykonane prace wynikające z faktury (...) (k.152). Dnia 29.04.2014r. podpisany został protokół odbioru końcowego zakresu robót objętych umową nr (...) (k.136-137).

Zgodnie z zapisami umownymi B. Centrum Onkologii z generalnym wykonawcą, (...) S.A. dokonał w dniu 22.05.2013r. zgłoszenia pozwanemu podwykonawcy (...) U. O. na realizację prac z umowy (...) (k.139). Pozwany nie zgłosił sprzeciwu co do jej zawarcia.

Dopiero w marcu 2014r. (...) S.A. dokonał kolejnego pisemnego zgłoszenia pozwanemu podwykonawcy (...) U. O. na realizację robót, a wynikających z aneksu nr (...) do umowy (...) (odpowiednio pisma złożone w B. Centrum Onkologii w dniach 06.03.2014r. oraz 14.03.2014r.). W dniu 19.03.2014r. złożone zostało kolejne zgłoszenie – dotyczące wykonania robót pokrycia dachowego wynikających z umowy (...) z dnia 14.11.2013r. (k.170-172).

W odpowiedzi, pismami z dnia 27.03.2014r. pozwany nie wyraził zgody na zawarcie umowy nr (...) z firmą powódki. Odmowa podyktowana była faktem, że umowa pomiędzy (...) S.A. a (...) U. O. zawarta została w listopadzie 2013r., natomiast pozwany zostało powiadomiony w przeszło 4 miesiące później. Dodatkowo, umowa opiewa na kwotę wyższą niż przewidywał kosztorys inwestorski, a zobowiązanie do zapłaty pozwanego nie może przekroczyć łącznej kwoty z kosztorysu ofertowego przedstawionego przez (...) S.A. Pozwany zajął także odmowne stanowisko wobec zawarcia z powodów aneksu nr (...) do umowy (...), z analogiczną argumentacją (k.173-174).

Pozwany w dniu 25 kwietnia 2014r. odstąpił od umowy nr (...) z generalnym wykonawcą (...) S.A. z winy spółki. Wskazał przy tym, że spółka nie wywiązuje się z terminowej realizacji robót podkreślając przy tym, że roboty objęte obowiązującym harmonogramem nie są realizowane (k.217).

Pismem z dnia 30 kwietnia 2014r. pozwany wezwał (...) S.A. do niezwłocznego wskazania osoby uprawnionej w imieniu spółki do uczestnictwa w rozliczeniu robót budowlanych wykonywanych zgodnie z umową pod rygorem przystąpienia przez Inwestora do jednostronnej inwentaryzacji wykonywanych robót (k.218). Wezwania okazały się bezskuteczne i w związku z tym pozwany w dniu 22 maja 2014r. wystawił spółce notę obciążeniową na kwotę 3.927.270,00 zł z tytułu kar umownych (k.219).

Postanowieniem z dnia 14 maja 2014r. Sąd Rejonowy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. VIII GU 7/14 ogłosił upadłość (...) S.A. (k.98).

W odpowiedzi na sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty, strona powodowa wskazała że dla zweryfikowania procesowego stanowiska B. Centrum Onkologii w części dotyczącej odmowy uznania faktur wynikających z umowy nr (...) jako przekraczających zakres prac, na które strona pozwana wyraziła zgodę, należy zestawić zakres prac powierzonych z aneksu nr (...) oraz zakres prac faktycznie wykonanych przez powódkę w okresie rozliczeniowym, za który zostały wystawione faktury (...), a co również wynika w protokołach zaawansowania robót (k.287-291).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w głównej mierze w oparciu o dokumenty załączone do akt sprawy, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, w szczególności umowy zawierane przez (...) S.A. z powódką, faktury wystawiane przez powódkę, protokoły postępu prac, potwierdzenia wykonanych przez pozwanego przelewów, oświadczenia strony powodowej o uregulowaniu części należności, korespondencji pomiędzy wszystkimi trzema podmiotami zaangażowanymi w proces budowy.

W toku postępowania sądowego przeprowadzono dowód z zeznań świadków wnioskowanych przez strony, który Sąd dopuścił na okoliczność zakresu obowiązków umownych stron, harmonogramu prac i sposobu ich wykonania przez powódkę, udokumentowanych rozliczeń, wysokości i wymagalności wierzytelności powódki wobec pozwanego oraz (...) S.A. oraz faktu uregulowania przez generalnego wykonawcę części robót. Świadcowie zeznający w sprawie byli zorientowani w kwestii realizacji zadania inwestycyjnego i wiarygodność ich zeznań co do zasady nie budzi wątpliwości Sądu. Występujący z ramienia wszystkich stron uczestnicy procesu budowlanego mieli wiedzę o przebiegu postępów prac budowlanych, a ich zeznania dostarczyły wiarygodnych informacji w zakresie harmonogramu robót, w szczególności podklejek ścian wełną mineralną, jeszcze przed przystąpieniem do wykonywania elewacji (zeznania świadka R. G., e-protokół z dnia 13.03.2015r., 00:05:32-00:15:55; zeznania M. P., e-protokół z dnia 13.03.2015r., 00:20:39-00:36:20; zeznania A. D., e-protokół z dnia 13.03.2015r., 00:58:44-01:19:22). Dodatkowo, Sąd uwzględnił zeznania A. D. w zakresie, w jakim korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzony w sprawie. Potwierdził okoliczności wykonania wyrównywania ścian przed elewacją główną, zwiększenie zakresu robót, obecność inspektora na budowie. Zaznaczył jednocześnie, że na etapie projektu nie było konieczności pogrubiania ścian, natomiast zgodnie z zaleceniami inspektora, zlecono powódce wykonanie ich zgodnie z normą, aby mogła przystąpić do kolejnych prac. Zaznaczył także, że powódka nie wykonała pełnego zakresu robót. Wskazał na obowiązek po stronie (...) S.A. zgłaszania wszystkich podwykonawców do akceptacji pozwanego.

Świadek P. P. wyraźnie zaakcentował, że w przypadku nierówności ścian, gdy nie ma możliwości wykonania prac zgodnie z normami, w pierwszej kolejności pojawia się konieczność wykonania podklejek, które wchodzi w zakres prac elewacyjnych (e-protokół z dnia 13.03.2015r., 00:36:20-00:58:44). Powyższe twierdzenia znajdują także odzwierciedlenie w depozycjach kierownika robót M. O., który wyraźnie zaprzeczył, aby (...) mogła wykonać dalsze prace elewacyjne bez pionowania ścian i to decyzją inspektora była konieczność ich prostowania. On też odbierał wszystkie poszczególne etapy prac. Powódka nie mogła rozpocząć właściwych prac bez uzgodnień z inspektorem, stąd niezbędne było w pierwszej kolejności wyrównanie ścian. Ponadto, poszczególne elementy robót były obierane przez (...) S.A. za zgodą inspektora (e-protokół z dnia 08 maja 2015r., 00:42:06-01:00:54).

Powódka U. O. potwierdziła okoliczności, które strony wykazały przedłożonymi do akt sprawy dokumentami, a więc związane z (...) S.A. dwiema umowami, wykonywanie prac, wystawianie faktur zgodnie z etapem zaawansowania robót oraz oświadczeń potwierdzających otrzymanie zapłaty za wymagalne już faktury, pomniejszenie wynagrodzenia o kaucje gwarancyjne. Zaznaczyła przy tym, że nie było uwag do firmy (...), że bez zgody kontynuuje i wykonuje prace (e-protokół z dnia 30.01.2015r., 00:02:51-00:10:07).

Świadek A. S. zaznaczył, że każdy ukończony etap prac był zgłaszany do inspektora i bez jego akceptacji powódka nie mogła wykonywać dalszych robót. Bez należytego wypionowania ścian, nie byłoby w stanie w sposób prawidłowy wykonać zlecenia. W pozostałej części jego zeznania nie wniosły nic istotnego do sprawy (e-protokół z dnia 08 maja 2015r., 00:08:16-00:20:08).

Sąd szczególną uwagę poświęcił zeznaniom M. K., pełniącego funkcję inspektora robót budowlanych przy pracach w (...) Centrum (...). Świadek potwierdził okoliczności bezsporne (zawarcie umów, wynagrodzenie), jak również dostarczanie aneksów pozwanemu już po podpisaniu umowy, w terminie zdecydowanie późniejszym, praktycznie w momencie ukończenia robót. Wskazał na brak zgody pozwanego na wykonanie dachu z uwagi na cenę przewyższającą wcześniejsze ustalenia. Wyraźnie też podkreślił, że roboty wynikające z aneksu nr (...) zostały wykonane i zapłacone w ramach wynagrodzenia za wcześniejsze prace (e-protokół z dnia 08 maja 2015r., 00:23:53-00:42:44).

Zeznania P. K. okazały się nieprzydatne do rozstrzygnięcia. Świadek nie współpracował z powódką w okresie, w którym realizowała roboty z umowy z pozwanym, nie znał stanu rozliczeń, nie dysponował wiedzą o uczestnictwie przedstawicieli powódki w naradach koordynacyjnych (e-protokół z dnia 13.03.2015r., 00:15:55-00:20:39).

Sąd oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa (e-protokół z dnia 08 maja 2015r; 01:01:47-01:06:38), zgłoszony na okoliczność przeanalizowania dostępnej w aktach sprawy dokumentacji wykonywanych robót budowlanych i określenia, jakie prace wykonała powódka, jaki był ich zakres, czy był on zaakceptowany przez inspektora budowy, które z prac zostały wykonane w zakresie uznanym przez inspektora, a przy tym ustalenia wartości robót, z uwagi na fakt, że wniosek ten był spóźniony i zmierzał do przewlekłości postępowania. Okoliczności podnoszone w tezie dowodowej pozwanego były stronie znane już na etapie składania sprzeciwu od nakazu zapłaty i przedstawiania argumentacji uzasadniającej oddalenie powództwa w sprawie. Już w tej dacie strona pozwana podnosiła okoliczność, jakoby trzy nieopłacone faktury z umowy (...) miały dotyczyć prac objętych aneksem nr (...). Inicjatywa dowodowa leżała więc w tym zakresie na stronie pozwanej, która stosownych wniosków jednak nie złożyła. Zakres wykonanych robót przez powódkę jest bezsporny, znajduje odzwierciedlenie w kolejnych protokołach częściowych, po których wystawiane były faktury. Sąd pragnie zaakcentować, że warunkiem wystawienia faktury, zgodnie z ustaleniami stron, miały być właśnie zaakceptowane protokoły zaawansowania robót i protokoły czystości. Ustalenie, jakie prace wykonała powódka, czy zakres prac została zaakceptowany przez inwestora, jaka była ich wartość, czy wręcz profesjonalna analiza dokumentów zawartych w aktach sprawy nie wymaga wiadomości specjalnych. Dokumentacja przedłożona przez zainteresowanych umożliwia Sądowi zweryfikowanie ich twierdzeń i wydanie rozstrzygnięcia odpowiadającemu prawu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Roszczenie powódki okazało się zasadne, jednakże podlegało uwzględnieniu jedynie w części.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawały kwestie rodzaju umów łączących powódkę z pozwanym (umowy o roboty budowlane) oraz zobowiązanie pozwanego do uiszczenia powódce wynagrodzenia w wysokości określonej w umowie za jej wykonanie, zgodnie z postanowieniami umownymi, możliwość zabezpieczenia umowy kaucją gwarancyjną. Strony nie kwestionowały również dokonywanych wcześniej wzajemnych rozliczeń, zgodnie z wystawianymi fakturami i zaakceptowanymi protokołami zaawansowania robót i protokołami czystości.

Spór pomiędzy stronami dotyczył odpowiedzialności solidarnej pozwanego w ramach realizacji robót budowlanych wynikających z umów o nr (...) (w części rozszerzonej aneksem nr (...), albowiem w pozostałej części zakres prac

objętych tą umową był zaakceptowany), zgłoszenia powódki jako podwykonawcy i braku akceptacji ze strony pozwanego, zakresu wykonanych prac w ramach umowy (...) i wymagalności wierzytelności, a także zasadności żądania od pozwanego zapłaty kaucji gwarancyjnej, zabezpieczonych postanowieniami umownymi w wysokości 10% wartości wykonanych robót. Pozwany bowiem kwestionował swoją odpowiedzialność podnosząc, że nawet gdyby uznać, że jako inwestor odpowiada wobec powódki (podwykonawcy), to jego odpowiedzialność ograniczona jest wyłącznie do wynagrodzenia (...) U. O., bez roszczeń ubocznych (art. 647¹ k.c.).

Zgodnie z treścią art. 647 k.c., przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Przy wykonywaniu umowy o roboty budowlane często dochodzi do sporów, co spowodowane jest wysokim stopniem jej skomplikowania, koniecznością zaangażowania znacznych środków finansowych przez strony oraz wielością podmiotów biorących udział w jej wykonaniu, gdyż oprócz inwestora i wykonawcy w realizację takiej umowy włączeni bywają również podwykonawcy. W myśl art. 647¹ k.c. § 1 w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647, zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców. Zgodnie z § 2 do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy. Zgodnie z § 4 tego artykułu umowy, o których mowa w § 2 i 3, powinny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności. W § 5 przewidziano, że zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Przepis ten z mocy prawa rozszerza odpowiedzialność inwestora, obejmując jej zakresem zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, mimo iż odpowiedzialność taka wynika z umowy łączącej wykonawcę i podwykonawcę, której inwestor nie jest stroną (odpowiedzialność za cudzy dług). W myśl § 6 odmienne postanowienia umów, o których mowa w niniejszym artykule, są nieważne.

Przepis art. 647¹ § 5 k.c., z którego powódka wywodzi roszczenie przeciwko B. Centrum Onkologii, wprowadza jako zasadę solidarną odpowiedzialność inwestora i generalnego wykonawcy, względnie wykonawców częściowych, za umowy zawierane z podwykonawcami oraz dalszymi podwykonawcami. Został on umieszczony w kodeksie cywilnym ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 49, poz. 408), która weszła w życie w dniu 24 kwietnia 2013 r. Celem ustanowienia powyższej regulacji, wskazanym w uzasadnieniu projektu ustawy (druk nr 888 Sejmu IV Sejmu), było przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w gospodarce, w szczególności niepłaceni wynagrodzenia za prace wykonane przez podwykonawców – małych i średnich przedsiębiorców. Z solidarnego charakteru zobowiązania inwestora wynika, że podwykonawca – wierzyciel może żądać zapłaty całości albo części należności od wszystkich zobowiązanych solidarnie łącznie, od niektórych z nich lub od każdego z osobna. Oznacza to zatem możliwość skierowania przez podwykonawcę w całości żądania zapłaty należnego wynagrodzenia bezpośrednio do inwestora. Podkreślić dodatkowo należy, że podwykonawca nie ma obowiązku wcześniejszego podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do zaspokojenia jego wierzytelności w stosunku do bezpośredniego kontrahenta, czyli wykonawcy. Odpowiedzialność inwestora nie ma bowiem charakteru posiłkowego i nie ma potrzeby wykazywania, że dochodzenie roszczenia od wykonawcy okazało się bezskuteczne, czy też w jakikolwiek sposób utrudnione.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy przypomnieć, że powódka wykonywała roboty budowlane z tytułu dwóch umów: (...) (wraz z aneksami) oraz (...), a okoliczności podnoszone przez strony procesu determinują odrębne ich omówienie.

W części dotyczącej roszczenia, które powódka wywodziła z wykonanego na rzecz pozwanego zakresu prac opisanych postanowieniami umowy nr (...), Sąd nie miał wątpliwości, że strona pozwana (jako inwestor) co do zasady ponosi

solidarną odpowiedzialność wobec (...) U. O. na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. za zapłatę należnego wynagrodzenia z tytułu realizacji jej postanowień, co zresztą nie było przez pozwanego kwestionowane. (...) S.A. uczynił zadość obowiązkowi przewidzianemu § 2 w/w przepisu, w dniu 22.05.2013r. dokonał zgłoszenia pozwanemu podwykonawcy na realizację prac objętych umową, a pozwany nie zgłosił sprzeciwu co do jej zawarcia. Ponadto, Inwestor był na bieżąco informowany o postępach prac, każdy ich etap odbierany był przez reprezentującego pozwanego inspektora, co bezsprzecznie wynika z zeznań przesłuchiwanych w sprawie świadków. Inspektor dbał o prawidłowość ich wykonania, co nawet niekiedy prowadziło do powstawania opóźnień. Nie sposób jednak przyjąć, że pozwany nie znał treści umowy łączącej w tym zakresie powódkę i generalnego inwestora. Na osobną uwagę zasługuje również okoliczność uregulowania bezpośrednio przez pozwanego faktury (...), co bezsprzecznie prowadzi do przyjęcia, że dysponował wiedzą o podmiocie wykonującym poszczególne prace w ramach realizacji robót budowlanych związanych z adaptacją budynków na potrzeby B. Centrum Onkologii.

Natomiast w zakresie prac objętych aneksem nr (...) do umowy, zdaniem Sądu, należało odpowiedzialność pozwanego wyłączyć. Pismem z dnia 27.03.2014r. (k.221) skutecznie sprzeciwił się zleceniu powódce, jako podwykonawcy, określonych nim robót. Z powyższej okoliczności pozwany wywodził bezzasadność roszczeń powódki, albowiem jego zdaniem nieopłacone dotychczas trzy faktury odnoszą się do wynagrodzenia za prace wykonane bez stosownego zezwolenia, a wręcz przy wyraźnym sprzeciwie. Jakkolwiek zgodzić się należy, że skuteczny sprzeciw faktycznie został przez niego wyrażony, a tym samym wykonanie prac objętych aneksem nr (...) nie podlegałoby odrębnemu wynagrodzeniu i odpowiedzialności B. Centrum Onkologii za niewywiązanie się z ciążącego na nim obowiązku zapłaty, o tyle jednak błędnie pozwany przyjmuje, że faktury VAT nr (...) zostały wystawione wyłącznie oparciu o te dodatkowe roboty. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności w postaci zeznań świadków, harmonogramu poszczególnych prac i etapów wykonywania umowy (...) oraz zestawienia zakresu robót powierzonych do wykonania powódce na podstawie aneksu nr (...) z zakresem robót wykonanych w okresie rozliczeniowym, za który wystawiano dane faktury, prowadzi do ustalenia, że prace związane z pionizacją ścian zostały już rozliczone wcześniejszymi fakturami, a zakres rzeczowy prac zwiększył się o doprowadzenie do pionizacji ścian budynków nr (...) przez wykonanie podklejek wełną mineralną oraz wykonanie obudowy wykusza zgodnie z detalem z dnia 14.03.2014r. Roboty te wykonano jeszcze w 2013r., w przeciwnym razie nie byłoby możliwe przystąpienie do prac objętych umową pierwotną. Powyższe okoliczności uzasadniały zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwot wynikających z opisanych powyżej faktur. Powódka wywiązała się bowiem z postanowień umowy, co zostało potwierdzone protokołem odbioru końcowego zakresu robót objętych umową (...) z dnia 29.04.2014r., należy jej się więc stosowne wynagrodzenie, z uwzględnieniem zastrzeżonych treści umowy pomniejszeń o 2% stałych kosztów budowy oraz 10% zabezpieczenia kaucją gwarancyjną.

W ocenie Sądu, w świetle okoliczności sprawy żądanie pozwu w zakresie wynagrodzenia za roboty budowlane z umowy (...) (w kwocie 178.510,39 złotych, wynikające z 3 nieopłaconych faktur), z wyłączeniem aneksu nr (...), było zasadne. Jak wynika z protokołu odbioru końcowego roboty wykonano bezusterkowo i zostały przez inwestora odebrane. Powódka zdołała udowodnić, że nie otrzymała za nie wynagrodzenia, zatem za zapłatę odpowiadał pozwany. Pozwany nie uczynił przy tym zadość spoczywającemu na nim obowiązkowi procesowemu określonymu w art. 6 kc, bowiem w toku postępowania dowodowego nie wykazał należyście, aby kwota łączna wynikająca z trzech nieopłaconych dotychczas faktur miała odpowiadać wynagrodzeniu za wykonanie czynności określonych aneksem nr (...) i w tym zakresie jego twierdzenia Sąd traktował w kategorii nieudowodnionych.

Odpowiedzialność solidarna pozwanego ulega wyłączeniu także w zakresie roszczeń powódki z tytułu wykonywania robót określonych drugą umową, o nr (...) i w tej części Sąd w pełni podziela twierdzenia B. Centrum Onkologii. Pismem z dnia 27.03.2014r. (k.223) poinformowano generalnego wykonawcę (...) S.A., że pozwany nie zgadza się na zawarcie z firmą (...) w/w umowy. Odmowa podyktowana była tym, że zawarta ona została jeszcze w listopadzie 2013r., a do dnia 19.03.2014r. pozwany nie dysponował w tym zakresie jakimikolwiek informacjami; ponadto umowa opiewa na wyższe kwoty niż przewiduje kosztorys inwestorski, a zobowiązanie nie może przekroczyć kwoty z kosztorysu ofertowego. Niezależnie więc od podnoszonych przez stronę powodową twierdzeń, wobec wyrażonego sprzeciwu nie była ona uprawniona do wykonywania jakichkolwiek prac wyszczególnionych umową. W doktrynie uważa się, że

sprzeciw zgłoszony przez inwestora na piśmie zgodnie z art. 647¹ § 2 powoduje definitywną nieważność całej umowy zawartej z podwykonawcą, a wyrażony wobec projektu umowy z podwykonawcą powoduje wyłączenie możliwości przekształcenia go w skuteczną umowę. Tym samym nie wejdzie w życie reżim odpowiedzialności solidarnej inwestora i wykonawcy względem podwykonawcy. Pozwany skorzystał z przysługującego mu, zgodnie z treścią powyższego przepisu uprawnienia do zakwestionowania wyboru podwykonawcy, o czym poinformował generalnego wykonawcę. Niezależnie więc od etapu prac, czy wręcz ich zakończenia, co odzwierciedla podpisany protokół bezusterkowego odbioru końcowego zakresu robót objętych umową (...), którym (...) S.A. zaakceptował roboty zrealizowane przez powódkę, pełnej wiedzy na temat zakresu robót powierzonych powódce, roszczenie o zapłatę kwoty z faktury (...) należało oddalić, jako niezasadne.

Zagadnieniem wymagającym odrębnego uzasadnienia było żądanie zapłaty równowartości pierwszej części zatrzymanych kwot, tj. zwrotu kaucji gwarancyjnej zabezpieczającej prawidłowe wykonanie umów. Zdaniem Sądu, przepis art. 647¹ § 5 k.c., z którego powódka wywodzi odpowiedzialność pozwanego również i w tym zakresie, nie znajduje zastosowania. Podkreślić należy, że kaucja gwarancyjna ma szczególny charakter i nie stanowi wynagrodzenia za wykonanie umowy. Umowa o podwykonawstwo jest umową odrębną od zawartej pomiędzy inwestorem a wykonawcą, chociaż pozostaje z nią związana. Odrębność umowy o podwykonawstwo przejawia się przede wszystkim tym, że podlega właściwym dla siebie regułom odnoszącym się do formy, treści zobowiązania, skutków niewykonania lub nienależytego jego wykonania. Następstwem zgody inwestora na zawarcie umowy pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą jest powstanie po stronie tego pierwszego ustawowej, solidarnej odpowiedzialności za dług wykonawcy związany z zapłatą wynagrodzenia. Istotną cechą tej solidarności nie jest zobowiązanie inwestora do spełniania świadczenia, tylko ponoszenie przez niego odpowiedzialności za spełnienie świadczenia (za zapłatę wynagrodzenia) przez wykonawcę.

W orzecznictwie wskazuje się, że zakres przedmiotowy odpowiedzialności inwestora ograniczony jest przepisem art. 647¹ § 5 k.c. do wynagrodzenia należnego podwykonawcy od wykonawcy. Wykładnia gramatyczna przemawia za ograniczeniem odpowiedzialności jedynie do zapłaty wynagrodzenia, tj. należności głównej. Niedopuszczalne jest przy tym stosowanie wykładni rozszerzającej. Z brzmienia tego przepisu nie wynika, aby inwestor ponosił odpowiedzialność solidarną wobec podwykonawcy za należności uboczne w takim samym zakresie jak podmiot zobowiązany z umowy. Do wniosku takiego nie prowadzi literalne brzmienie powyższej regulacji, a mając na uwadze dolegliwy i wyjątkowy charakter wprowadzonej ustawą odpowiedzialności solidarnej inwestora i wykonawcy, nie ma jakichkolwiek podstaw do stosowania w tym zakresie wykładni rozszerzającej

Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, iż część wynagrodzenia powódki określonego w umowie została zatrzymana przez (...) S.A. tytułem zabezpieczenia prawidłowego wykonania umowy – kaucji gwarancyjnej. Jej zwrot miał nastąpić po bezusterkowym podpisaniu protokołu odbioru końcowego całości inwestycji przez inwestora. Należy jednak zaznaczyć, że w chwili pomniejszenia konkretnych faktur i zatrzymania kaucji, zmieniła ona swoją funkcję. Została wyłączona z wynagrodzenia i stała się samoistnym zabezpieczeniem przyszłych roszczeń, mogących powstać w sytuacji ujawnienia się usterek w wykonanych robotach. Podkreślenia wymaga, że strony w zawartej umowie podwykonawczej samodzielnie ustanowiły zabezpieczenie należytego wykonania umowy w takiej właśnie postaci. Dlatego też, zdaniem Sądu, zatrzymana kwota nie może być traktowana jako składnik wynagrodzenia, a tym samym jego niezapłacona część. Roszczenie powódki w tym zakresie to nic innego jak roszczenie o zwrot zabezpieczenia, dlatego też rozliczenie powinno nastąpić w oparciu o postanowienia umowy łączącej powoda z generalnym wykonawcą i pomiędzy stronami tej właśnie umowy (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 05.09.2012r., sygn. akt IV CSK 91/12, LEX nr 1275009).

Sąd przyjął więc, że roszczenie powódki nie mieści się w kategoriach roszczenia o zapłatę wynagrodzenia i dlatego nie może się ona domagać jego zapłaty od pozwanego na podstawie art. 647¹ § 5 k.c., gdyż roszczenie to pozostaje poza dyspozycją tego przepisu. Należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie odpowiedzialność ta ogranicza się wyłącznie do wynagrodzenia za prace budowlane, a nie dotyczy innych zobowiązań pieniężnych kontrahenta podwykonawcy. Wymagalność wierzycielności przysługującej wierzycielowi w stosunku do upadłego nie zmienia

treści stosunku prawnego istniejącego pomiędzy wierzycielem oraz współdłużnikami. W konsekwencji, świadczenie pieniężne współdłużnika solidarnego jest płatne w terminie pierwotnym, wynikających z treści zobowiązania, co znajduje odzwierciedlenie w treści art. 371 i 372 k.c., w myśl których zdarzenie dotyczące tylko jednego z dłużników jest niekorzystne dla niego, jak również jego działania lub zaniechania wywołujące taki skutek, nie mogą pogarszać położenia pozostałych dłużników.

Roszczenie powódki w tej części nie jest roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia, lecz o zwrot zatrzymanego zabezpieczenia. Stąd, nie może się ona skutecznie domagać zapłaty na podstawie art. 647¹ § 5 k.c., gdyż roszczenie to pozostaje poza dyspozycją tego przepisu. W świetle powyższego, powództwo w zakresie zapłaty kaucji gwarancyjnej należało oddalić.

Brak przyjęcia solidarnej odpowiedzialności pozwanego do zapłaty kwoty odpowiadającej wartości zabezpieczonej kaucji gwarancyjnej, skutkowało odstąpieniem Sądu od rozważań dotyczącej wymagalności roszczenia w tej części i poddawania analizie dyspozycji przepisu art. 91 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego. Na marginesie jedynie należy zaznaczyć, że Sąd w pełni podziela stanowisko wyrażone w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 08 lipca 2011r., IV CSK 40/11 (LEX nr 950439), w myśl którego: „przepis art. 91 ust. 1 p.u.n. odnosi się tylko do zobowiązań (długów) upadłego (niepieniężnych lub uzgodnionych) i to tylko takich, które w dodatku mogą być zgłoszone przez wierzyciela do masy upadłości. W rezultacie nie można zaakceptować stanowiska, że wymagalność roszczenia o zwrot kaucji gwarancyjnych następuje już w dacie ogłoszenia upadłości wykonawcy (wierzyciela)”.

Rozstrzygnięcie w zakresie odsetek oparto na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc przyjmując, iż z upływem dnia, w którym wierzytelność stała się wymagalna pozwany pozostawał w zwłoce. Powódka za wykonane prace wystawiła faktury, kolejno: (...) z terminem płatności na dzień 10.05.2014r., (...) i (...) z terminami płatności na dzień 04.06.2014r. Wraz z upływem wyżej wymienionych pozwany zobowiązany był do uiszczenia należności z nich wynikających, przy uwzględnieniu ustalonych drogą umowy pomniejszych o koszty stałe budowy i zabezpieczenie kaucji gwarancyjnej, co znajduje odzwierciedlenie w orzeczeniu zapadłym w niniejszej sprawie. Nieuprawnionym wydaje się żądanie odsetek od daty wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości (...) S.A., albowiem na gruncie przypisywanej pozwanemu odpowiedzialności solidarnej, nie pozostawał w tym czasie w zwłoce, a termin płatności faktur (...) upływał w dacie 04.06.2014r. Tym samym Sąd przyjął, że pozwany nie może ponosić negatywnych konsekwencji ogłoszenia upadłości generalnego wykonawcy w zakresie tych roszczeń, które nie były wymagalne, a niezależnie od statusu (...) S.A., odpowiadał za te zobowiązania na zasadach ogólnych.

O kosztach orzeczono w oparciu o przepis art. 100 zd. 1 kpc, stosunkowo je rozdzielając. Powódka wygrała proces w 70,5 %, pozwany w 29,5 %, w takich też proporcjach strony były zobowiązane do wzajemnego zwrotu kosztów procesu. Po wzajemnej kompensacji kosztów pozwany zobowiązany został do zapłaty na rzecz powódki kwotę 11.882 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.959 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.